

SOTHØNA

ØSTENSJØVANNETS VENNER

Nr. 18 - august 1999 - årgang 10

Foto: Jørn Areklett Omre

Bladet sendes gratis til alle ØVV's hovedmedlemmer.

Løssalg kr. 30,-

Sothøna redaksjonen

I redaksjonen:

Marianne Østbye, Finn A. Gulbrandsen, Arne Nettum m. fl.

Annonseansvarlig: **Jan Christensen**

Omslagsfoto: **Jørn Areklett Omre**

Forsidelogo: **Anne Durban**

Lay-out: **Reprotypen og Marianne Østbye**

Brev til redaksjonen og annonsebestilling sendes:
SOTHØNA, Postboks 77 Oppsal, 0619 Oslo
eller send post til sothona@yahoo.no

Foreningens styre

Leder: **Finn A. Gulbrandsen**, tlf.: 22 27 28 10

Nestleder: **Amund Kveim**, tlf.: 22 27 43 86

Sekretær: **Mari Holtan**, tlf.: 63 83 44 84

Kasserer: **Tor Jacobsen**, tlf.: 22 95 20 20

Styremedlemmer: **Ragnhild Magnussen, Johan Mollatt, Eirik Wærner**

Varamedlemmer: **Hanne Blesvik, Kari Lønstad, Petter Nilsen**

Kontaktpersoner arbeidsgrupper:

Slåtteng-gruppa: **Johan Mollatt**, tlf. 22 27 39 93

Standgruppa: **Odd Frode Ulbrandt**, tlf. 22 26 94 29

Overvåkningsgruppa: **Finn og Werner**

Post til styret:

Østensjøvannets Venner
Postboks 77 Oppsal, 0619 Oslo

Postgironr.: **0801.273.1826**

Bankgironr.: **6062.05.12861**

Medlemspriser 1999:

Hovedmedlem: **kr. 75,-**

Husstandsmedlem: **kr. 10,-**

Foreninger, o.l.: **kr. 300,- (minimum)**

Firmaer o.l.: **kr. 600,- (minimum)**

Betales til foreningens post- eller bankgiro

Fuglevakta:

Telefonvakt/Døgnvakt

Ved Faunakriminalitet, syke og skadede fugler

Norsk Ornitologisk Forening, mobil tlf.: 94 72 95 00

ØVV's fuglevakt: **Werner Alvestad** tlf. 22 27 91 55

Forurensning:

Vannverkets Telefonvakt/Døgnvakt

Ved uregelmessigheter, oljeutslipp etc. tlf.: 22 65 89 60

*Vi takker våre annonsører for støtte til
utgivelse av dette bladet.*

Sothøna er trykket på Svanemerket papir
hos Nordberg Aksidenstrykkeri AS

Lederen har ordet

Dette nummeret av "Sothøna" er desverre forsinket. Det har sine årsaker. Vi har skiftet trykkeri. Dessuten har vi jaktet på en til å lage "lay-out" da det ikke var mulig for Lill Johnsen i "Typer og form" å fortsette pga stort arbeidspress. Likefullt er bladet her med nydelig forside fotografert av Jørn Areklett Omre.

På siste årsmøte ble vi oppfordret til å gå imot Østensjø bomiljøs byggeprosjekt i krysset Ulsrudveien/Østensjøveien. Arealavgrensningen i vedtektene våre bygger på strenge faglige vurderinger og omfatter ikke dette området. Vi har imidlertid bedt om at den bebyggelsen reguleringsforslaget åpner for, utformes slik at den blir lavest mulig.

Det må også nevnes at vi har forhandlet frem en avtale mellom Park- og idrett, prosjektet "Kulturlandskapspleie i Oslo og Omland" (KOO) og Østensjøvannets Venner. KOO vil få ansvaret for en del naturfaglig skjøtsel rundt Østensjøvannet som Park- og idrett ikke har økonomi til å utføre. Les mer om dette inne i bladet.

Vi har også fått avsluttet arbeide med første halvdel av en lekker plakatserie som nå henger på tavlene rundt vannet.

Med disse opplysningene oppfordres alle til å kose seg med medlemsbladet i en riktig god sommer!

Finn

Et knoppsvanepar har ligget ved Østensjøvannet i over tre uker, men det ble dessverre ikke hekking i år.

En liten prat på Abildsø gård

Svein Valdem er den som i dag "er" Kulturlandskap i Oslo og Omland. Han har tidligere jobbet mye med 4H-gården på Lindeberg og det var slik Østensjøvannets Venner stiftet bekjentskap med ham, da 4H stilte opp med dyr på Østensjødagene som ble holdt på Østensjø gård.

Svein i aksjon

Svein sa at jeg skulle bare gå etter lyden for å finne ham når jeg kom på gården, og det stemte bra. Med vedkløveranlegg festet på traktoren stod han og sørget for opphugging av noen av de mange trærne han har

ryddet unna i fjor og i år. "Hei, hei, Svein! Lenge siden sist!" sier jeg og gir ham en klem. Svein Valdem har jeg kjent i mange år som en velvillig og snill hjelper, særlig i forbindelse med Østensjødagene på Østensjø gård.

Svein har fortsatt sitt virke i barne- og ungdomsorganisasjonen Norske 4H, nå som prosjektleder for prosjektet "Kulturlandskapspleie i Oslo og Omland", og har i den forbindelse fått oppgaver med å skjømte kulturlandskapet på Abildsø gård.

"Kom skal du se, dette er bra saker," sier han og viser meg hvordan vedkutter/kløyveren får unna veden i raskt tempo. Så skruer han av traktoren og tar av seg hørselsvernet. Vi skal gå en liten tur rundt og se på alt det artige på gården.

Først tar han meg med til grisehuset. Der er det jo ingen griser mer, har ikke vært på mange år. Flere av dere husker sikkert det lille tilbygget på den røde stallen. Det ble bygget mens tyskerne okkuperte gården i 1944, og som en av de yngste byg-

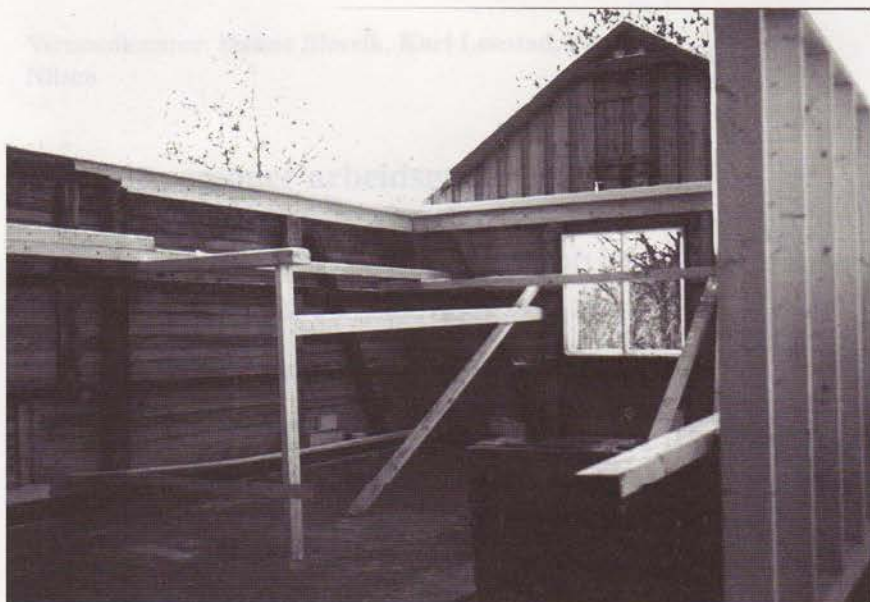

*Veggen mot stallen.
Merk renna i gulvet.*

ningene på gården, var den i dårligst stand. Som Svein sier "dette ble nok ikke bygd med kjærlige hender, nei." Taket hang og slang og den ene veggen var kun støttet av et velvillig tre som hadde vokst opp på siden. Om ikke altfor lenge, skal dette bli Sveins kontor og styrerom for Østensjøvannets Venner på kveldstid. Svein har, etter tegninger, bygget opp igjen både tak og vegg. Her skal det bli fint etterhvert - også slik en herlig utsikt, da!

Alle vi som bor eller ferdes nær Abildsø gård ser med egne øyne at restaureringsarbeidet skrider frem. Her har Byantikvaren god føring med hva som blir gjort, særlig med hovedbygningen, men også med sidebygning, stall, grisehus og hageanlegg.

Vi går videre til en firkantet mur som står inne mellom trærne. "Jeg vet ikke helt hva dette har vært," sier Svein. "Kanskje en rotvektskjeller?"

Grisehuset tidlig i oppussingen. Ny vegg er satt opp, men taket mangler.

Slik så det ut i slutten av juni i år. Det kommer seg!

Så rusler vi ned til en annen mur, nesten sjult i langt gress og løvtrær - "Dette var fjøset og der borte var låven," sier han. "Ser du restene av låvebroen?" Det gjør jeg såvidt inne i buskaset.

Det er 3 forskjellige særegne hager her på Abildsø. En 1600-talls, en 1800-talls og en 1900-talls. Den fra 1600-tallet var en slags terrassert frukthage med 2 lindelysthus. Det ene lysthuset består i dag av 9 trær, men skal det være riktig, skal det være 11 trær. Svein er

blitt fortalt at dette er ett tre for hver apostel, men ikke et for Judas. Det ble satt opp et plankegjerdet mellom denne hagen og det som den gang var Enebakkveien. Det var mye skrivelser om det stygge gjerdet den gangen. Nå ser vi ikke spor etter det.

1800-tallshagen har mange hekker og et syrinlysthus med spisslønntak. I det hele tatt var det vakre hager her, men de har nå forfalt endel. Forsiktig, forsiktig tar Svein og rensker opp, etter å ha konferert med ekspertene. Blant annet har Byantikvarens folk vært og blinket ut trær som kan tas i hagene. Han har også begynt på alleen, noe mange sikkert har lagt merke til. Nå gjenstår kun trær som det må avgjøres hvilke av skal forme alleen videre.

Eierne på Abildsø må ha fått internasjonale impulser, forteller Svein.

Her var det vekster som var svært sjeldne for den tiden hagene ble anlagt. Det er også sterke tegn ved de redskapene han har funnet. Disse menneskene har hold seg ajour med det som rørte seg i tiden.

Rotkjelleren?

Svein roser turgåerne som tar veien om Abildsø. I fjor var det en som oppdaget et branntilløp, fikk sluk-

ket det han kunne og varslet brannvesenet. Det at folk går tur gjennom området og har øynene med seg er velkomment. Svein sammenligner det med en slags uorganisert Natteravn for gården. De nye eierne har etablert kontorer på gården. Denne virksomheten trenger arbeidsro, særlig på dagtid; så vis hensyn når du går tur på Abildsø. Det er uansett en glede for Svein og andre med tilknytning til arbeidet på gården å få møte hyggelige, positive mennesker som er glade for at "ting skjer" med gården og viser interesse for dette viktige arbeidet.

Svein skal ha ferie snart, men ikke før han har fått hesjet. Det er en slåtteng på gården og en til ved vannet som han har påtatt seg ansvaret for. I fjor var det et slags nytte-bytte mellom Lindeberg 4H-gård og Abildsø gård. Svein lånte presse og så fikk 4H-gården høyet. Dette blir nok ordningen i år også.

"Når blir det sommerferie for deg, da?" spør jeg. "Når jeg har hesjet, så det er det nok været som bestemmer mer enn jeg," svarer Svein idet han går for å rydde bort litt verktøy før han tar turen hjem for å feire St.Hans.

Tusen takk for hyggelig tur, Svein!

Marianne Østbye

Det som er igjen av låven er ikke lett å få øye på inni alt det grønne!

GÅSEBESTANDEN VED ØSTENSJØVANNET PÅ VEI NEDOVER

FINN A. GULBRANDSEN.

Foreningen har gjennom sitt mangfoldige arbeid kommet borti svært mange ulike problemstillinger. Gjennom uendelig mange samtaler med ulike parter, viste det seg tidlig på 90-tallet at gjessene ved byens parker ikke var så populære lenger. Den voldsomme veksten i antall individer, og de problemene dette førte med seg, var hovedårsaken. Kanadagåsa var dessuten satt ut i Osloområdet på 1970-tallet. Arten var ikke en naturlig art her hjemme. Grågåsa er heller ikke naturlig hjemmehørende i Osloområdet. Denne arten er også satt ut av mennesker i vårt område.

Det mest synlige problemet var gjessenes ekskrementer ved Østensjøvannet, i Frognerparken og ved andre plenområder der gjessene holdt til. Ved Bogstadvannet, Nøklevann og Ulsrudvann griset arten til plenarealene der folk skulle sole seg. Fellesnevneren ved disse områdene er gressplener og vann. Gåsa elsker de næringsrike skuddene fra gress som klippes ofte! En gås spiser ca. 1 kg gress om dagen, og gjør fra seg rundt 100 g.

Å anlegge slike plener som ved Østensjøvannet og samtidig sette ut gjess, er å be om bråk. Når man legger forholdene til rette for noen få arter fugler (gjess), reagerer naturen etter forholdene. Arten formerte seg enormt og talte over 2000 individer i Oslo og Akershus i 1993-94.

Kanadagåsa trengte bort andre hekkende arter i Oslomarka. F. eks. ble den en plagsom konkurrent til storlom i Oslomarka.

Ved Østensjøvannet gikk antall hekkende stokkender ned. Ved Øyern kom kanadagjessene flyvende i store flokker inn i slutten av september og spiste store mengder undervannsvegetasjon som tradisjonelt har blitt utnyttet av sangsvanene. Ornitologene var også vitne til at kanadagjessene fordrev en stor flokk med kortnebbgjess som rastet under trekket.

ØVV tok initiativet til en såkalt "gåsegruppe" for å støtte opp om og få videreført det arbeidet Viltnemda utførte.

Norges Naturvernforbund avd. Oslo

og Akershus, Norsk ornitologisk forening avd. Oslo og Akershus og Østensjøvannets Venner var de frivillige organisasjoner i gruppa.

Fra det "offentlige" var representanter fra Viltnemda, Miljøetaten, Park- og idrett og Fylkesmannens miljøvernnavdeling med. Det ble laget en oversikt over problemer Kanadagåsa medførte og hvordan årsyklusen til arten var. Det viste seg at matingen medførte at et stort antall kanadagjess ble i Osloområdet vinterstid, der de fløy mellom foringsplassene i Frognerparken og ved Østensjøvannet..

Det ble laget en pressemelding alle parter kunne godta, og ut i fra forskjellig ståsted ga alle Viltnemda støtte på å punktere egg. Det ble enighet om at flest mulig tiltak skulle settes inn ved Østensjøvannet der flest kanadagjess hekket.

Tiltakene var

1) Park- og idrett lot arealer som ikke ble nyttet til fotball, gro igjen. (Gjessene beiter ikke der gresset er langt.) Dette var et tiltak med langsiktige perspektiver.

2) Viltnemda skulle intensivere punktering av egg.

3) Avskyting var problematisk, men akseptabelt der det ikke gikk ut over andre arter.

Pkt. 1 og 2 har virkelig ført til resultater. På 10 år har Viltnemda punktert 1500 egg i Osloområdet - derav ca. 1400 ved Østensjøvannet. Flere delarealer ble ikke klippet. Dette

medførte færre aktuelle beiteområder for gjessene.

Resultatene taler sitt tydelige språk: I 1989 var det 28 hekkende par kanadagjess ved Østensjøvannet. Dette steg til 67 hekkende par i 1994. I 1998 var det kun 16 hekkende par kanadagjess.

Det største antall kanadagjess som har vært observert ved Østensjøvannet, er 464 eks.(92) I 1998 var maksimumstallet 172. Tilsvarende tall for grågjess er 1100 (!).(93). I fjor var maksimumstallet 495. Med andre ord en dramatisk reduksjon.

I marka er kanadagåsa så og si fjernet som hekkefugl. Dette er til stor glede for storlommen som har mistet en aggressiv konkurrent om hekkeplassene. Skal denne trenden fortsette, er det viktig at tiltakene prolongeres.

Punktering av egg må fortsette, og flest mulig gamle plenarealer må fortsatt få gro til.

Klipper man plenene, vil dette legge forholdene til rette for flere gjess i Østensjøområdet, og arbeidet med å få redusert gåsebestanden vil bli satt 10 år tilbake.

Tiltakene som er gjennomført i Osloområdet og først og fremst ved Østensjøvannet, viser at det nytter dersom man også tar hensyn til naturens lover.

(Tallene er oppgitt av Viltnemda og av Norsk ornitologisk forenings fugleregistreringer ved Østensjøvannet).

Båt på Østensjøvannet

VANN- OG AVLØPSETATEN UNDERSØKER VANNKVALITETEN

Mange av beboerne rundt Østensjøvannet og brukerne av turveiene i området så i fjor sommer båt på Østensjøvannet flere ganger. Båten tilhørte vann- og avløpsetaten (VAV), som var ute for å undersøke og overvåke vannkvaliteten i innsjøen. Denne sommeren fortsetter vi, så ser du en rød gummibåt på Østensjøvannet er det VAV som tar vannprøver. Tillatelse er gitt av Fylkesmannens miljøvernavdeling.

Sothøna nr 15 1997 hadde en artikkel om vannkvaliteten i Østensjøvannet og VAVs prosjekt "Renere Østensjøvann". Da var prosjektet nettopp igangsatt. Siden den gang har VAV gjort en rekke undersøkelser for å finne ut hva som kan gjøres for å forbedre vannkvaliteten i Østensjøvannet.

Overvåking

Vannkvaliteten i Østensjøvannet ble intensivovervåket sommersesongen 1998. Vannprøver ble tatt en gang i uka og analysert på flere kjemiske parametre, samt alger og oksygeninnhold. Det samme prøveprogrammet vil gjøres i år. Hver torsdag formiddag i perioden 1. mai – 1. oktober vil vi dra ut med båt for å hente vannprøve. Hensikten er å se hvordan blant annet fosforkonsentrasjonen i vannet varierer gjennom sesongen.

Fiskeundersøkelse

Universitetet i Oslo har gjort en fiskeribiologisk undersøkelse i Østensjøvannet for å kartlegge arts-sammensetning og mengdeforhold. De fiskeartene som ble påvist var abbor, mort, gjedde og abbor, og det er abbor som dominerer. Resultatene viser at det er svært lite fisk i Østensjøvannet, og at fisken ikke er begrenset av næring. Fisken påvirker derfor vannkvaliteten i liten grad, og tiltak i forhold til fisk er foreløpig ikke aktuelt.

Sedimenter

Bunnsedimentene i Østensjøvannet ble undersøkt sommeren 1998 for å se hvordan fosforet er bundet til sedimentet. Dette vil fortelle oss noe om hvor mye fosfor vi kan forvente vil lekke ut i vannmassene fra sedi-

mentet. I sommer skal vi gjøre flere undersøkelser knyttet til sedimentet, og båt vil brukes til prøvetaking.

Økt vanntilførsel

Rent, oksygenrikt vann overføres fra Nøklevann til Østensjøvannet. Dette er omstridt, og må konsesjonsbehandles. Men først skal VAV utrede hvor stor betydning økt vanntilførsel har for vannkvaliteten og livet i innsjøen. Det skal gjøres i sommer.

Fugl

Fuglebestandens påvirkning på vannkvaliteten i Østensjøvannet er vurdert, og konklusjonen er at fugl bidrar med mye av det fosforet som tilføres Østensjøvannet. Det er derfor ønskelig å redusere bestanden av visse fuglearter. Viltforvaltningen i Oslo kommune punkterer egg av canadagås ved Østensjøvannet, og vil sannsynligvis også begynne å punktere grågåsegg.

Kildesporing i bekkene

Selv om mye er gjort for å forbedre avløpsnett i Østensjøvannets nedbørsfelt er det fortsatt feil og lekkasjer på ledninger. VAV jobber med kildesporing i tilløpsbekkene til Østensjøvannet for å finne spillvannslekkasjer slik at disse kan repareres.

Prosjekt "Renere Østensjøvann" vil framover være en kombinasjon av undersøkelser og iverksetting av mindre omfattende tiltak. Det primære målet er å få i gang en positiv utvikling i vannkvaliteten ved å redusere/fjerne de ytre fosfortilførslene som fremdeles finnes, samt å manipulere andre faktorer som påvirker forurensningsbildet i

Østensjøvannet. Fortsatt overvåking av vannkvaliteten i tilløpsbekkene og innsjøen vil etter hvert gi svar på om tiltakene har hatt ønsket effekt.

Forholdene i Østensjøvannet er stabile, også på lang sikt. Det er derfor viktig å være klar over at forbedringer av vannkvaliteten er en langsiktig prosess. Ved å sette inn tiltak i kritiske perioder håper vi å stabilisere forholdene. En positiv trend kan allerede sees. Fosforkonsentrasjonen i utløpet av Østensjøvannet er lavere på 90-tallet enn på 80-tallet, og muslingene som lenge var borte har nå etablert seg i innsjøen igjen.

ØVV på internett

De første skritt er tatt for å få til en internettside for Østensjøvannets Venner. Mer info kommer når siden er lagt ut. Om dere vil ha info med en gang siden er lagt ut, send mail til vår midlertidige epostadresse sothona@yahoo.no

Dreibenk?

Er det noen i lokalmiljøet som har en tredreibenk/verksted som jeg kan leie/låne 2-3 timer en gang i uka?

*Hilsen fra
Merete Mølbach
tlf. 22 27 20 34*

GJEDDE

AV YNGVE KVEBÆK

"Denne fisken kalles vannulv, og har den bare nok vann og føde kan den vokse helt opp til 8 fot lang. Den kan sluke en fisk som er nesten så stor som den selv. Den skåner ikke en gang sine egne, enten fordi den er medfødt ond eller den bare er sulten. Magen og strupen er så så nær hverandre at det hender magen kommer ut når fisken er særlig ivrig på å sluke et bytte."

"Denne fisken kalles vannulv, og har den bare nok vann og føde kan den vokse helt opp til 8 fot lang. Den kan sluke en fisk som er nesten så stor som den selv. Den skåner ikke en gang sine egne, enten fordi den er medfødt ond eller den bare er sulten. Magen og strupen er så så nær hverandre at det hender magen kommer ut når fisken er særlig ivrig på å sluke et bytte."

Olaus Magnus var både en fantasi-full og kunnskapsrik mann, og i hans "Historia om de Nordiska Folken" fra 1555 blir gjedda beskrevet på en mer eller mindre treffende måte som vi skjønner.

Men det var vel ikke til å undres at folk tenkte både det ene og det andre når man dro i land den krokodillelignende fisken med den fryktinngytende tanngarden. Ikke nok med det - sprettet man den opp kunne man kanskje finne en annen og nesten like stor gjedde i magen på den!

Gjedda er glupsk og det er en egen-skap som utfolder seg fra den bare er et par uker gammel og knapt over centimeteren lang! Da er det mest små krepssdyr og insekter som får gjennomgå, men når den blir 2-3 centimeter lang føler den seg svært så voksen og begynner å forsyne seg av småfisk - gjerne søsken...

Den vokser raskest av alle våre ferskvannsfisker og dominerer tidlig den lokale fiskefaunaen. Når den blir forplantningsdyktig skjer det imidlertid noe med veksten. Hunnene vokser raskere enn hannene som nesten blir for smårollinger å regne etter hvert. De veier sjelden over 5 kg - hunnene kan komme opp i over 25 kg!

Størrelsesforskjellen kommer til syne under gytingen som står på som verst i april og mai. Gjeddepartnerne kommer sigende inn på blant vannplanter på grunt vann eller over oversvømte enger. Til tider kommer heller ryggpartiet fram over vannflaten der de svømmer side om side. Seansen er ganske komplisert, i alle fall selve parringen til tross for at den foregår lynraskt.

Rolig kommer de i rette posisjoner - deretter sperrer hannen opp nedre del av gjellelokket som kommer fram som et lyst felt. Derpå skyter de fram begge to - inntil hannen gjør et raskt bakoversveip slik at midtpartiet presses inn mot hunnens buk. Dette slaget dytter hunnen oppover og til siden, og akkurat da avgir hunnen en porsjon med egg og hannen melke. I neste øyeblikk veiver hannen med halefinnen under hunnens kropp for blande rogn og melke.

Det blir nesten hundre prosent vellykket befruktning hver gang til tross for at prosessen foregår i løpet av omtrent et halvt sekund! Deretter siger de igjen fremover inntil de er klare for neste omgang. På denne måten spres eggene over store områder, noe som gjør tapsrisikoen mindre. Men enorme tap blir det likevel - det er uunngåelig. Det er mange rovdyr som er ute etter de små lekerbiskener i slike farvann. Ikke minst foreldrene selv! Dessuten skal det ikke så store endringen til i vannstanden før en del rogn spoles. Men så har jo ikke gjedda noen selvsagt førsterett til å favoriseres av naturens luner, så slikt hender år om annet - og da er det kanskje andre organismer som får suksess i stedet. For sikkerhets skyld produserer gjedda massevis av egg. En ti kilos

hunngjedde gyter over 200.000 egg!

Nå er det jo erfaringsmessig nærmest en umulighet å utrydde gjeddene i et vann. Det har man forsøkt, men aldri lykkes med. Ved et tilfelle startet man en regelrett krig mot gjeddene i et vann. Hvert år i over ti år fisket man opp 4000 gjedder. Rett nok ble de større gjeddene færre og færre, men til gjengjeld økte tilveksten i bestanden kraftig - kannibalismen ble jo redusert betraktelig. Så orket man rett og slett ikke holde på lenger, og snart var alt tilbake til det gamle.

I gode ørretvann finnes ikke gjedda. Og det er derfor det er bra for ørreten. Utsetting av gjedde har da også fått katastrofale virkninger på ørretbestanden enkelte steder både her i landet og i utlandet. I Irland fantes ikke gjedde før man introduserte den på 1950-tallet. I enkelte vassdrag er nå både ørret og sjøørret fullstendig utryddet. I gamle dager kjente man godt til denne effekten, og hevngjerrige personer kunne derfor gjøre mye ugagn. Det ble etter hvert en forbrytelse å sette ut gjedde der den ikke fantes fra før.

I overtroen har gjedda sin plass - det skulle bare mangle. Til tross for at gjeddehodet kanskje fører tanken inn alt annet enn på en mild velgjører, så ble det sammenlignet med Kristi lidelsesredskaper slik som korset, naglene og hammeren. Det hadde magisk kraft og prydet veggen over inngangsdøren, noe det fortsatt gjør både her og der. Noen bar det til og med rundt halsen!

I medisinsk øyemed var et blodig gjeddehode saliggjørende mot vorter, og som mat kurerte man magesmerter og søvnløshet. Selveste Linné mente at man gulsotten for-

svant som dugg for solen hvis man blåste gjennom gapet på en levende gjedde, formante den å ta med seg sykdommen og slapp den fri igjen.

Det mangler for så vidt heller ikke på skildringer av gjeddens enorme appetitt. Denne rovfisken gikk ikke

av veien for å ta oter og selv konen som sto i vannet og vasket tøy!

Unge gutter har i grunnen vært spesielt mye utsatt for vemmelige gjeddeangrep. En liten pjokk som badet i en liten bekk i Skåne var kanskje ekstra uheldig. Gjeddene bet seg nemlig fast i "et ømtålig lem"!

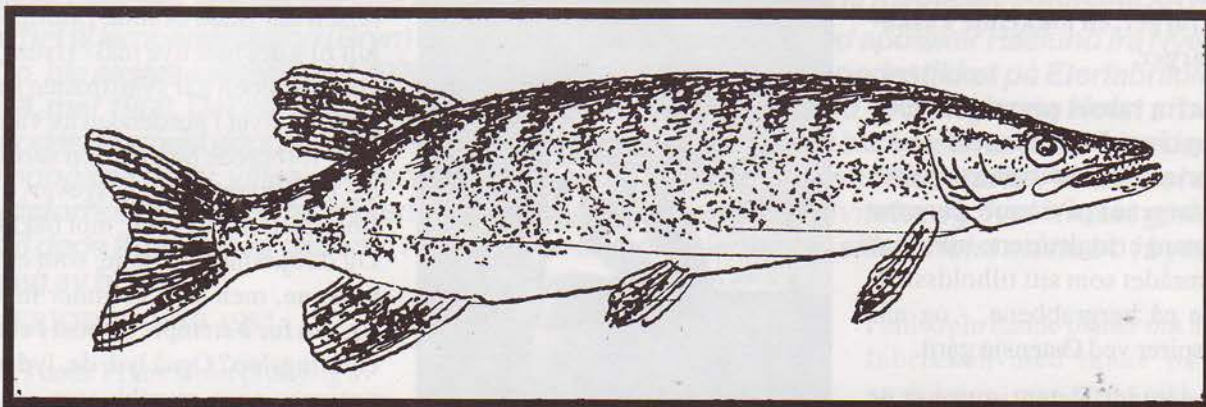
Kilde:

Bl. a.

Nilsson, Olle W.:

Gjedde!

Landbruksforlaget, 1993

Nostalgi

Tidligere har vi nevnt i Sothøna at det for mange år siden ble fisket en skikkelig stor gjedde i vannet. Ja så stor var den, at den visst nok var verd å komme i Guinnes Rekordbok, om den da hadde eksistert på daværende tidspunkt. Nærmest å betrakte som en liten krokodille med en vekt på hele 27 kilo.

For om mulig å få litt klarhet i dette, kontaktet vi Jan Skjaare i Damfaret 41. Av lang erfaring viste vi at hans far, Anton Skaare hadde vært en ivrig fisker i vannet før krigen, altså før 1939-1940, og Jan kunne fortelle følgende:

Far var en av de få som på den tiden brukte båt i Østensjøvannet. Det var riktig nok ikke hans egen, men tilhørte nå forlengst avdøde bakermester Larsen. Han drev bakeriet i nabo-eiendommen til Anton Skaare, altså i Damfaret 43 under navnet Godlia Bakeri og Conditori. Derfor var han en god bekjent av Skaarefamilien.

Selv bodde han i et hus i Østensjøveien vis a vis Østensjøvannet, og hadde noe man kunne kalle strand og bruksrett til vannet, og derfor båten. Nå var det slik at vannet ikke var noe vanlig vann i det hele tatt, men en

kloakkdamm med kloakktilsig fra så godt som samtlige av vannets naboieendommer, og ikke som nå, med tilsig av reint vann fra Østmarka. Fisken man tok opp fra vannet kunne derfor ikke spises av mennesker, men ble brukt til gjødsel, eller til nød til dyrefôr. Fiskingen i vannet foregikk da heller ikke med stang eller garn, men fisken ble fanget i russer eller skutt med haglegevær, der den som regel sto i sivkanten. -

Jan forteller videre at, så vidt han kunne huske, hadde denne svære gjeddene satt seg fast i rusa, og ble brakt i land med halve kroppen utenfor "fengselet". Hvem det var som hadde satt ut rusene denne gangen er det ikke godt å si. Det er jo så lenge siden, --nærmere 50 år, om da episoden skjedde på slutten av 1930-tallet.

Noe bilde av det enorme beistet er det dessverre heller ikke. Fotografering var jo på den tiden ikke noen vanlig hobby, som det er i dag. Heller ikke har Norges Jeger og Fiskerforbund registrert noen aktivitet i dette vannet, og i et hvert fall ikke fra så lang tid tilbake. Deres registreringer ble først startet i 1973, fikk vi til svar på vår forespørsel der i gården.

Sothøna er naturligvis interessert i både aktive lesere og skribenter, så om det er noen i nabolaget som har bedre opplysninger om denne minikrokodillen, eller for den saks skyld om andre ting, er det veldig hyggelig om vi kunne høre fra dere. Ring eller skriv gjerne til noen i redaksjonen. På forhånd takk.

Arne Nettum.

Mitt Østensjøvann

Det har ikke vært vanskelig å finne intervjuobjekter til "Mitt Østensjøvann".

Denne gang falt valget på lærer Astrid Helljesen, som er lærer på Bryn skole.

Der underviser hun grunnskoleelevene i området. Selv er hun bosatt like i nærheten av en annen av skolene i distriktet, nemlig Østensjø skole, og har en flott utsikt over sitt kjære Østensjøvann fra sine stuevinduer. Astrid Helljesen er en travelt opptatt dame, men tross allt tok hun seg tid til å formidle sitt syn på sin kjære nabo. Les videre hvordan hun formidlet seg til Sothøna denne junikvelden vi oppsøkte henne.

Østensjøvannet er for meg først og fremst farger, en lokkende kaskade av farger.

Fargene fra vannet som skifter med lyset og årstidene. Fargene i det mangeartede blomsterveldet og ikke minst (fargene) på trærne. Fargene til de mange fugleartene som har dette området som sitt tilholdssted. Fargene på bergrabbene, - og når kornet spirer ved Østensjø gård.

Området rundt Østensjøvannet er sjeldent, - fuglelivet og floraen. Det ligger rekreasjon her for det hele mennesket.

Vandringen rundt vannet gir alltid nye opplevelser. Jeg opplever alltid noe nytt og noe å undres over. Man passerer av joggende mennesker, kropper i alle fasonger og aldre. Uttrykk for iver og vilje, håp og lengsel, nære eller fjerne mål.

Men det er alltid spesielt moro å iaktta fuglene. Mange har reist lange

veier for å vende tilbake hit en kort og hektisk tid. Hver art har sin historie å fortelle. De gjennomlever sitt liv, formerer seg, passer på seg og sine og følger sin timeplan, som vi beundrer uten helt å skjønne den.

For, hvem i måkeflokket tar avgjørelsen når tiden er inne i slutten av juli til å dra mot nye mål? Hvem gis kommandoen når svarttrosten samler seg i sivet i nordenden av vannet for å forberede høstflukten sørover, og en jaktende hauk svever over flokken som "trykker" mot bakken? Og de sjeldneste artene, som er få i rekkene, men som kommer innom liksom for å stemple på post i et orienteringsløp? Også lyd, da, lydene i naturens egen musikk som er den vakreste.

Vi må bevare dette enestående området, la det leve, og slik kan vi oppleve, på nytt og på nytt.

Å være betrodde forvaltere av Guds skaperverk er det motsatte av utbytting motivert av kortistktige løsninger. Det er å forholde seg varlig til de premisser som naturen selv gir.

Astrid Helljesen

HURTIG LEVERING OG LAV PRIS

*Medlemsblad • Brosjyrer • Forretningstrykksaker • Tidsskrifter
Rapporter/Hefter • Kataloger • Prislister*

Ring oss!

RYENSVINGEN 11, 0680 OSLO
TELEFON: 22 67 25 11 – TELEFAX: 22 67 24 60

Den norske Eterfabrikk og Fagerås gård

AV INGUN JAHREN

I dette nummer avslutter vi historien om Eterfabrikken frem til vår tid.

Sammenfatning av historien så langt: Vi har tidligere lest om at ingeniør Frans Holst fra Nordre Undal prestegård giftet seg med Fredrikke Ingegerd Normann og bosatte seg i Kristiania. Holst syslet med tanken på å fremstille eter. På jakt etter egnede steder, falt valget hans på åsen ved Østensjøvannet. Her var det kort vei til vann, akseptabel avstand til naboeiendommene og rimelig nærhet til jernbanestasjon (Bryn) og offentlig vei. I samarbeid med apoteker Haslund fra Nyegaard & Co. ble aksjekapitalen på 27000 kroner skaffet, og det første spadesticket på Eterfabrikken ble tatt 8. mai 1900. Det var et forferdelig slit å få reist fabrikk med gyngninger, og Holst arbeidet i perioder nærmest døgnet rundt. Fabrikasjonen gikk sin gang, det ble "nestenulykker", verdenskrig og oppgangstider, villaen og fyrverkerihuset ble bygd og gårdsdriften startet. Vi har lest om arbeidsforholdene både fabrikk og gården, Holsts sosiale aktiviteter og livet i huset generelt. I 1916 døde fru Holst og datteren Frida fikk en alvorlig hjertesvikt slik at Holst måtte bo i byen for å ta seg av henne.

II. PERIODEN 1919-1987

I 1919 døde Frans Holst plutselig av hjertesvikt. Den tette sammenhengen mellom fabrikk og gården ble automatisk brutt. Det stod rimeligvis ikke noe menneske klar til å passe inn i Holsts særegne livsstil. Fra nå av har Eterfabrikken og Fagerås gård hver sin historie, om enn området for utenforstående dannet en enhet, som på folkemunne gikk under navnet "Nafta'n". Ganske snart ble stedet befolket med helt nye mennesker.

FABRIKKEN

1. Ledelse

Fabrikkens var kommet i god gjenge, og med ny daglig leder fortsatte virksomheten som selvstendig enhet. Den nye disponenten helt Alf Fahlstrøm.

Han var født i Trondheim i 1889 og var en nevø av skuespilleren Johan Fahlstrøm. Utdannelsen som kjemiingeniør hadde han fra Trondhjem ingeniørskole.

De første årene leide familien Fahlstrøm 1.etg. i villaen. Her ble sønnen Inge, den nåværende adm.dir. født i 1923. I 1928 stod den nye disponentboligen klar. Den ble lagt rett nord for fabrikk og har

frem til i dag vært familien Fahlstrøms bolig i tre generasjoner.

Fahlstrøm var svært musikkinteressert. Han spilte selv cello, og var i en årrekke formann i ingeniør-orkesteret. Fabrikkens alene var ingen helårsbeskjeftigelse, og han kunne flittig dyrke sin andre store hobby: ridning. Disponenten og frue var ofte å se i trav på sine skinnende og smekre hester.

2. Drift og kontroll

Produksjonen gikk sin gang uten nevne verdige forandringer, men innlagt lys bedret arbeidsmiljøet. To hester stod for transporten inntil den første lastebilen kom i 1936.

I 1939 økte etterspørselen igjen i forbindelse med 2. verdenskrig, og fabrikkens gikk over til helårsdrift. Arbeidsstokken var nå på 5 mann og 2 kvinner stod for flaskeskylling. Arbeidstiden var fra 07.00 - 16.00 og lønnen var 60 kr pr. uke.

Fabrikkens gikk nå for fullt, og da kulle ble mangelvare, trengtes enorme vestabler. Tyskerne fryktet sabotasje, så vaktholdet ble strengt. Heldøgnsvaktene utførtes av sivile.

I årene 1945-1960 ble driften mer rasjonalisert, bl.a. med tankopplegg for sprit (1951), utvidelse av fabrikkbygningen og noen forbedringer av apparatur.

Fahlstrøm hadde planer om å utvide fabrikkens med tanke på lakkproduksjon, men styret gikk imot.

Det var nødvendig å føre kontroll med spritforbruket. En kontrollør var med under hele driften og stod for den offisielle åpning og stans. I den perioden bodde han på stedet.

En annen "tok ut nafta" og førte kontroll med all forsendelse. Han kom på dagsbesøk med jevne mellomrom.

En overkontrollør overvåket det hele i ny og ne. En lang rekke personer har vært innom beskjeftigelsen, og så godt som alle har kommet fra området rundt Hamar, naturlig nok.

I dag føres ingen slik kontroll, da spriten blir denaturert av kjøperen idet den fylles på tankene.

MILJØET

Nye folk flyttet inn i fabrikkens hus, og Bakkehuset ble omgjort for å skaffe plass til en familie til. Snart var fabrikkområdet et eget miljø som preget den videre utviklingen for hele stedet. I Bakkehuset flyttet familien Hansen inn.

Konrad Hansen var eldste sønn fra Holtet ved Bølerputten, og Alma f. Olsen kom fra Søndre Mariholtet. Familien ble boende i mange år, og etter hvert ble stedet og familien en

enhet som ganske enkelt ble omtalt som "hansen i Bakken".

Hos Hansen var det alltid skinnende rent, lyst og trivelig, med blomster utenfor og sirlig kjøkkenhave. Konrad var en stødig arbeider, lønna gikk til familien uten personlige oppstivere, og Alma hjalp til med flaskeskylling på fabrikken. Ikke alle stelte seg så vel i distriktet i de dager.

Konrad arbeidet all sin dag på fabrikken, inntil det inntraff en tragisk ulykke der i 1951. Ved en eksplosjon fikk tre mann syre over seg. Konrad og en person til mistet livet, mens Fahlstrøm med nød og neppe klarte seg.

FABRIKKEN I NYERE TID

Alf Fahlstrøm døde i 1961, og sønnen Inge overtok som disponent. I tillegg til kjemistudium har han en solid bakgrunn i rasjonalisering. Det bærer dagens bedrift tydelig preg av. Den årlige omsetningen har økt drastisk til 17 mill. siste året. Bedriften har nå 17 ansatte.

Inge Fahlstrøm gikk straks i gang med å skaffe fabrikken flere ben å stå på. Uten denne fremsynte politikk ville neppe Eterfabrikken ha overlevd. Samtlige bedrifter på Bryn fra samme periode har måttet innstille. Samtidig er fabrikken omskapt til en uhyre rasjonell og velordnet bedrift.

Det er i dag 3 avdelinger, en grafisk del, en for blanding av ildsfarlige stoffer til medisinsk bruk og en for eterproduksjon. De utgjør henholdsvis 60, 20 og 20 % av årsmøtningen.

Aksjekapitalen er utvidet betydelig, med største andel i grafisk sektor.

GRAFISK DEL

Den nye virksomheten startet med blanding av ulike kjemikalier for den grafiske industrien. Det ble behov for utvidelse, og første del av grafisk bygg stod ferdig i 1968. Resten ble føyd til ved den store utvidelsen i 1974. Den omfattet også et nybygg for den siste tilveksten, de

Fabrikkens stab utenfor disponentboligen i midten av 30-årene. Fra venstre: Kontrollør Nordstrand, disponent Fahlstrøm, arbeiderne Ole Martinssen, Arne Løvik, Konrad Hansen og Martin Bergestad. Foto utlånt fra Den norske Eterfabrikk.

ildsfarlige blandingene, og et velordnet leveringsopplegg for tankbiler.

ILDSFARLIGE STOFFER TIL MEDISINSK BRUK

Blanding og tapping av disse stoffene ble tidligere utført av apotekerne. Denne brannfarlige operasjonen er nå sentralisert gjennom bedriften på Eterfabrikken, og produktene sendes ut til alle landets apoteker.

Bygningen er spesialkonstruert for formålet, og alt er gjort for å få en effektiv sikring. Væskene pumpes opp fra underjordiske tanker og fylles på flasker med trykkluft. Det er sørget for skikkelig ventilasjon, og alle forholdsregler er tatt for å sikre mot brann. Det er bl.a. automatisk varsling til brannvesenet. En ev. eksplosjon vil gi utblåsning vekk fra fabrikken og bebyggelsen, vestover.

ETERPRODUKSJONEN

Den norske Eterfabrikk er i dag den eneste i Norden. Sverige la ned sin tredje og siste rundt 1984. Svenske kunder får i dag varene levert direkte til døren fra Eterfabrikken.

Produksjonen foregår fremdeles i det gamle fabrikkhuset, med samme fremstillingsprinsipp, men med ra-

dikal forandring av apparaturen. Etter Inge Fahlstrøms idé ble det i 1970 installert en emaljert stålbeholder som motstår syren, istedenfor det gamle råeterapparatet av bly. Det eldgamle problemet med lekkasjer er eliminert. I 1974 ble det satt inn en oljefyrnt dampkjele med automatisk sikring i det gamle fyrhuset, som sammen med pipen fremdeles er i bruk.

Hele prosessen er et helautomatisk system som godt kunne gå døgnet rundt i årevis. Kjølevannet brukes til oppvarming av lokalene, utslippet i kloakken er minimalt. Produksjonen er økt til et forruk av opptil 400.000 liter sprit årlig. Forsendelsene fra fabrikken foregår i ulike former, fra små flasker, kanner og fat til store tankbiler.

I 1972 ble halvparten av fabrikkens grunn - 12 mål - solgt til kommunen. Jordet er idag utlagt til parseller for havebruk.

I forbindelse med utbyggingen av Bogerud og de nye veitraséene er den tidligere privatveien blitt overflødig. Innkjøringen foregår nå fra Eterveien. Reguleringen endret også den gamle adressen, Bryn st., til Eterveien 12.

FAGERÅS

Da Holst døde, var datteren Frida 19 år gammel, en formynder ordnet med utleie av villaen og forpakter til gården. Fjøsdriften ble tatt opp igjen og holdt igang til 1946-47.

I 30-prene ble villaen gjort om til fire leiligheter og to enkeltrom for å tilpasse huset mulige leieboere. Det var blitt vanskelig å få folk til å slå seg ned på Nafta'n, so både lå avsidet til og hadde fått et lavstatuspreg i folks bevissthet. Villaen ble en leiegård i miniatyr med beboere av mange slag, og regelverket var på leieboernes side. Huset minnet nå lite om den romslige familieboligen fra århundreskiftet.

I 1944 ble villaen med 2,5 mål tomt fradelt og solgt. Johan Krissly overtok i 1947 og familien flyttet inn. De oppdaget snart at de hadde overtatt mer enn et huse. Leiekontrakter fulgte med, og de fikk merke at det var umulig å si opp folk.

En ny tid var imidlertid på trappene. Velstandsutvikling og boligbygging trakk folk til moderne leiligheter, og problemene løste seg. Krissly forandret i huset og stelte opp haven med

blomster og nyplantinger. Noen gamle trær er beholdt, knudrete ol-dinger som ennå bærer frukt. Utbyggingen på Bogerud inlemmet til sist også Fagerås i sivilisasjonen for godt.

Eiendommen forøvrig ble solgt til kommunen i 1959 og er en del av fliluftsområdet ved Østensjøvannet. Krissly kjøpte vel et mål tomt inntil villen, og sønnen Jan bygget der i 1973. Låven fra Sarabråten lever nå videre i vamilien hytte på Blefjell.

Johan Krissly døde i 1986. Villaen har i sommer fått nye eiere som innleder en ny epoke i dens omskiftelige liv.

ETER - ANVENDELSE

Eter er et kjent bedøvelsesmiddel. I moderne kirurgi er det gått av bruk pga. bivirkninger som kvalme. Men land som Pakistan, Tyrkia og Syria er stadig mottagere av narkoseeter fra Eterfabrikken på Bogerud.

Eter fremstilles i ulike kvaliteter avhengig av destillasjonsprosessen. Den best rensede går til medisinsk bruk - annen eter til industrien. Der brukes den som oppløsnings- og destraksjonsmiddel. (I billefeller

trekkes kvaen ut av barkebillene med eter).

I medisinen er bl.a. kamferdråper og hoffmannsdråper basert på eter.

I dagligtale blir eter ofte kalt nafta, og før i tiden var den en populær folkemedisin. Den ble hyppig brukt til trøst for diverse ubehag - og også til behag i hverdagen.

Når konene møttes til en nabopratt, fikk kaffesupen gjerne følge av en sukkerklump dyppet i nafta. Å snuse litt fra flasken far en annen metode, sniffing er ikke noe nytt fenomen. Det fortelles at også gutta på moen kunne hengi seg til naftaens virkninger.

Som middel ble nafta blandet med ulike ingredienser. Et eksempel er hentet fra Holsts dagbok:

"Bogeruden kom hit i dag morges og klagte over løst liv og mavesmerter og bad mig skjænke ham "nogle dråper". Disse bestod i 2 store vinglas fulde av en blanding av sprit 96%, nafta, kamferspiritus, rabarbradråper og peper. Han satte dem tillivs på stående fot og erklærte seg betydelig bedre da han efter å ha spist frokost med oss gik hjem-over."

Det var fint vær i fjor sommer også!

Engblomster ved Lyseren, Spydeberg, 16. juli 1998

Vi har hatt hytte ved Lyseren siden 1958. Før dette har det vært både dyrket mark og skog i området. Min far dyrket poteter og diverse annet, men jorda hadde ligget brakk og delvis grodd til da jeg gikk i gang for noen år siden. Jeg ville prøve å lage en liten slåtteng på tomte vår for å se om noen av de blomstene som var her i min barndom og ungdom (60-åra), ville komme igjen. Og det gjorde de!

1996: rydding og klipping av små ospetrær.

1997: slått og barking av større ospetrær.

1998: slått - blant annet disse artene: engfiol, knollerteknapp, rødkløver, enghumleblomst, prestekrage, ryllik, nyseryllik, smørblomst, nattfiol. Vil firkantperikumen også komme igjen en gang? Enn øyenstikker, frosk og salamander?

Slåttehilsen Merete Mølbach

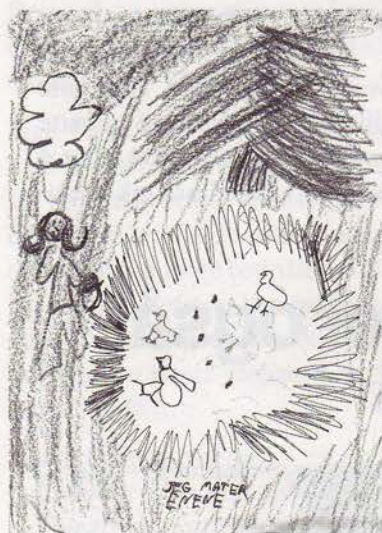

NABOBESØK LANGS ØSTENSJØVANNET.

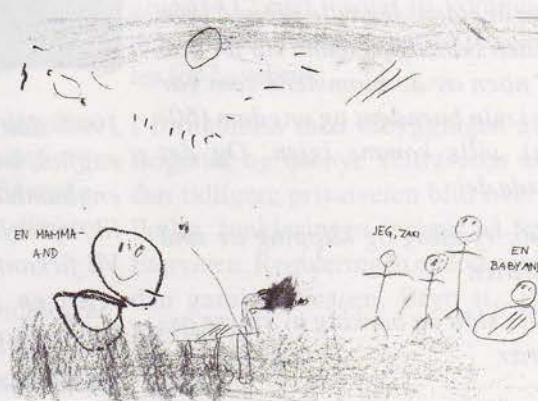
Det er ikke bare voksne naboer av dette unike vannet vårt som finner bredder, flora og fauna attraktive. I løpet av året avlegger hundrevis av skolebarn et eller flere besøk her. De fleste naturligvis som deltakere i klasseturer, men har "basillen bitt dem", kommer mange tilbake på egen hånd - eller retttere sagt på egne ben for å følge med i fuglelivet langs vannkanten..

Ikke bare nære naboer!

Og det er heller ikke bare de nærmeste skolene som arrangerer turer hit. -Nei så-men. Forleden vimlet det av seksåringer rundt elvemunningen og broa syd for vannet. Det var tre førsteklasse fra Ekeberg skole som denne gangen la sin ukentlige tirsdaysutflukt til vannet. Klassene 1 A, 1 B og 1 C, med nærmere 60 barn løp rundt på gresset, vasset i vannet og føret fuglene fra medbrakte matpakker. Skolebagger var forsvarlig plassert på svaberget, langt fra vann og leire.

Kyllingen spiser gress og sier:
Pip, pip, jeg er så glad.

Hva har dere lagt merke til?

Kan dere tegne eller skrive noe om det dere husker fra turen hit når dere kommer tilbake til skolen, spurte vi ungene. Og her ser dere resultatet, i hvert fall noe av det:

Benedicte: Jeg tok av meg på bena og gikk i vannet. Jeg ble gjørmete på bena.

Kristian: Jeg gikk ut i vannet for å hente en flaske for Simon. Da ble jeg våt på føttene.

Haakon: Markus skulle slenge meg i fossen.

Ali: Jeg hadde jo-jo'en i vannet. Da spinte den og jeg tok den opp.

Gina: Jeg så en agurk i vannet.

Fahriya: Jeg så baby-fugler og så vasset jeg i vannet.

Ole-Daniel: Jeg og Casper lekte romvesener under broen.

Martin: En hel flokk elever vasset i mini-fossene.

Lars: Jeg falt i vannet.

Casper: Vi lekte filmstudio og jeg sagde Martin i rumpa.

Pia: Vi så to andunger på veien hjem.

Sadije: Jeg så en andunge som var forkjøla.

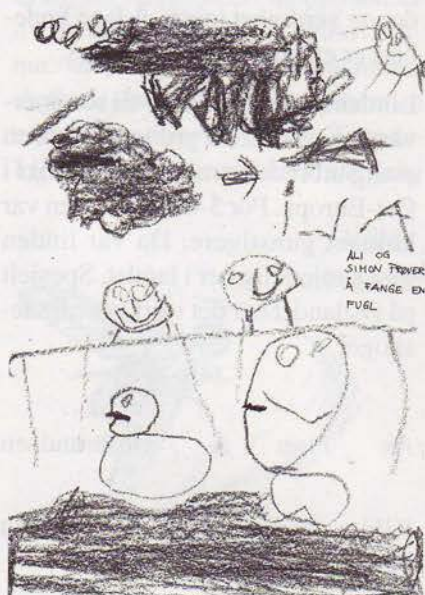
Bekhal: Sadije og Farhiya lånte jo-jo'en min.

Zaki: Sokkene mine falt på bakken.

Anna: Jeg og Gina vasset barbeint.

Mari: Jeg trodde jeg mistet skoene.

Jibril: Jeg falt i vannet med støvlene til Sherwin.

Hengebjørk

Lavlandsbjørk

Or

Hassel

Vintereik

Sommereik

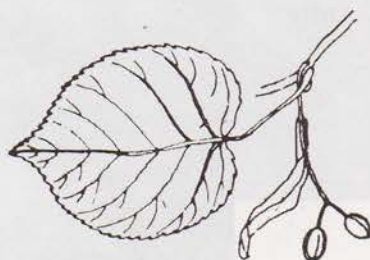
Rogn

Lind

Nord for Dovre finnes linden så og si bare som plantet tre. Da arten er varmekrevende, er det først og fremst i Sør-Norge at den er viltvoksende. Linden blomstrer sommerstid og de som har et slikt tre i nærheten merker den søte duften fra blomstene. Den skiller seg fra andre skogstrær ved at blomstringen skjer lenge etter at bladene har foldet seg ut. Blomstene er ofte besøkt av bier som er ute etter honning.

Linden brukes i parker og har gjerne en majestetisk virkning som kaster en del skygge til glede for oss på hete sommerdager. Treet tåler svært hard beskæring. Av denne grunn var det et av de viktigste trær i barokktidens hagekunst. Det ble benyttet til bl. a. lysthus som vi kan se rester etter i hagen på Abildsø gård. På Linderud gård finner vi linden brukt i en stor buegang. Eldre, enkeltstående trær har ofte knudrete stammer med store utvekster som er dannet av en mengde knopper med tynne skudd. Sammen med den hvelvede, store kronen gir dette slike trær et ærverdigg, alderdommelig preg. I Mellom-Europa antar man at linden ihvertfall kan bli 1000 år gammel - i enkelte tilfelle flere hundre år eldre.

Veden er sprø og dårlig, men velegnet til treskjærerarbeid. Eksempelvis er mange av middelalderens helgenbilder skåret i lindetre.

Den viktigste nytten man har hatt av linden er bruken av basten til baste-tau. I dag er nok denne kunsten nærmest glemt. Så sent som under andre verdenskrig kom lindebasten til heder og verdighet igjen. Å lage lindebast er en omstendelig prosess.

Linden setter store krav til sommervarmen. Av denne grunn har den en østlig utbredelse med tyngdepunkt i Øst-Europa. For 5-6000 år siden var klimaet gunstigere. Da var linden mer alminnelig her i landet. Spesielt på Østlandet har det vært store lindsogor.

Av Finn A. Gulbrandsen

Kilde: "Norges planter" av Knut Fægri

Aschoug forlag har godkjent bruk av tegninger.

Spisslønn

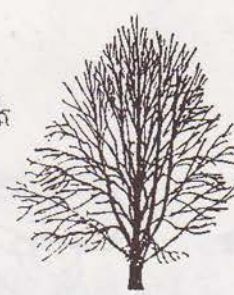
Osp

Lind

Ask

Bøk

Alm

De forunderlige humlefluene

AV MORTEN FALCK

For de fleste er en flue en flue. Men det finnes tusener av forskjellige fluer bare i Norge. Vi deler dem inn i familier. Blomsterfluer er én familie, den har minst 315 forskjellige arter i Norge. Flere familier er like store, men de fleste er mye mindre. Humlefluene er en liten familie, med bare 16 norske medlemmer.

Mens vi har registrert en tredjedel av alle norske blomsterfluer ved Østensjøvannet, har vi bare registrert tre humlefluere. Det kommer av at denne familien er knyttet til tørre og varme strøk, både i vårt land og internasjonalt. Humlefluene er nemlig en stor familie, med over 5000 registrerte arter. De trives best i de områdene av verden som har middelhavsklima: varmt og tørt. I vårt land finnes de fleste artene bare i sør, og bare en eneste finnes nord for Sør-Trøndelag. Den er til gjengjeld første gang

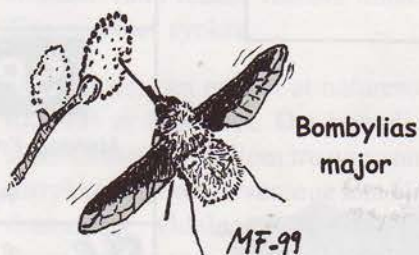

funnet (og beskrevet) fra Skoddefjellet i Alta, og er svart og bare to millimeter lang. Ikke rart det er sjelden den blir registrert. I de siste årene har det vist seg at den finnes over hele landet, og det kan tenkes at den også finnes ved Østensjøvannet.

Den første humlefluearten ved Østensjøvannet kommer tidlig. Det er Bombylius major, stor humleflue, som dukker opp når seljene blomstrer om våren og flyr til litt ut i juni. Den er dekket av brungul pels og har en lang, fremoverrettet sugesnabel. Vingene er gjennomsiktige, med en

mørk, sjokoladebrun tegning langs forkanten. Når den står stille i lufta og suger nektar i raklene ligner den en humle, og det er den som har gitt hele familien navn.

Den andre som kommer er Hemipenthes maurus, som ikke har noe norsk navn. Den er svart med tydelige, hvite flekker på kroppen, og med vinger som er brunfarget over den forreste og innerste delen. Den kan variere veldig i størrelse, og er et vanlig syn fra tidlig i juni til langt utover sommeren. Ofte sitter den på bakken og hviler i sola, men aldri på blomster. Den har ingen lang suge-

snabel, og tar ikke næring til seg som voksen.

Den tredje dukker ikke opp før i slutten av juni. Den bærer det underlige navnet Villa hottentotta, og er dekket av gule hår. Vingene er gjennomsiktige, og den har ingen tydelig sugesnabel. Man kan se den sitte på bakken og sole seg. Alle disse tre er store fluer, centimeterlange eller vel så det. De flyr lynraskt, og kan stå stille i lufta og sveve.

Humlefluenes levevis er spennende. Alle humlefluere snylter på andre insekter. Bombylius major hører til en gruppe som snylter hos bier. Hunnen har en lomme ved bakroppsspissen, et såkalt «sandkammer». Det fyller hun med sand, og blander eggene med sanden, så de

ikke skal klebe seg sammen. Så drysser hun dem ut over bakken i nærheten av det området hvor biene bor. De nyklekte larvene er slanke og raske dyr, som selv finner frem til bilarvene de skal leve av. Siden forandrer de form og blir butte og trinne. De forpupper seg i jorden og kleskes neste vår. Vi har tre arter av denne slekten i Norge, og kjenner ikke nøyaktig til hvilke bier de snylter hos i Norge.

Villa hottentotta har ikke noe sandkammer. Dens larver snylter på larvene til det store nattflyet Agrotis pronuba, som under de brune og grå dekkvingene gjemmer gule bakvinger med en svart bakkant. Denne larven kan være et plagsomt skadedyr, så vi får regne Hottentotta til de nyttige insektene.

Men hva skal vi si om den svarte og hvite Hemipenthes maurus? Dens larver snylter på snylteveps som angriper sommerfugllarver. Den snylter altså på snylterne. En velsignelse for sommerfugllarvene – kanskje ikke så nyttig for oss mennesker. Men hvordan den finner fram til snyltevepsens larver inni de infiserte sommerfugllarvene, er det ingen som vet. Prøv å legge merke til den. Det er en av de norske fluene som virkelig ser eksotisk ut, og den er vanlig rundt Østensjøvannet.

Esso RYEN

PRØV VÅR NYE VASKEMASKIN!
TELEFON: 22 67 75 15

Takk til våre sponsorer

**Din merke- og medalje-
leverandør i nærmiljøet**

Harry Fetts vei 2, postboks 130 Bryn, 0611 Oslo
E-post: post@barra.no Internett: <http://www.barra.no>
Tlf.: 22 27 74 00 • Fax: 22 27 12 55

JØLSTAD
BEGRAVELSESBYRÅ

Odd B. Jølstad as

Abildsø

Enebakkveien 287

Døgnavt: 22 29 38 00

Fra den helt enkle - til den mer påkostede gravferd

Aluminiumklorid 25%
Middel mot sterk svette i armhulen

Vortemiddel 10 ml

Neglelakkfjerner

Scott-Mathiesens

•• hudvann ••

mot kviser

Fremstilt og pakket av:

A/S DEN NORSKE ETERFABRIKK, Oslo

BØLER GÅRD - 0690 OSLO
TELEFONER 22 26 01 95 - 22 26 09 34

STATOIL

Statoil Service Abildsø

Storkiosk • Dagligvare

Lambertsetervn.70, 1187 Oslo • Tlf: 22 28 22 90

SPORTSHUSET

Mandag-Fredag 10.00-20.00 - Lørdag 10.00-17.00

Ryensvingen 9 - Tlf. 22 67 10 55

Norges eldste spesialforretning i øl og vinråstoffer/utstyr

GODE RÅD ER GRATIS!

Kirkevn. 50, Tlf.: 22 60 21 28

Manglerud Senter, Tlf.: 22 26 08 00

✕ OPPSAL STORKIOSK ✕
MOX TIPPESENTER MOX

Åpent alle dager: 09-22

Vi har bank-terminal!

ERIK EEG & CO. A.S

Aut. installasjonsfirma

Manglerud

Veien til velvære

TRIMHUSET

TRESKEVEIEN 31 - MANGLERUD
0681 OSLO - TEL. 22 27 75 70

Aerobic - Helsestudio

Solarium - Boblebad - Badstu

Manglerud Apotek

Mandag-Fredag 09.00-17.00

Lørdag 09.00-14.00

MANGLERUD SENTER - Tlf. 22 76 27 80

Treet og vannet

Vi snakker på sett og vis om et kretsløp der vann og trær inngår. Trærne bidrar også til at vannet vandrer mellom marka og luften. Denne prosessen er med på å regulere fuktighet og temperatur. Derved er trærne med på å påvirke klimaet på jorda vår. Skogene kan sammenlignes med lunger som trekker inn kullsyre og puster ut surstoff.

Vi kan si at trærne er bundet til sine omgivelser, bokstavlig talt gjennom røttene som holder treet fast, suger opp næringsstoffer og vann. Ved at trærne gir skygge, bidrar til å dempe vindens hastighet, utnytter sollys, gir luften fuktighet samt gir husrom for insekter som igjen er fuglemat, understreker dette hvert enkelt tre sin binding til omgivelsene. Etter treets død gjødsles jordsmonnet etter at nedbryterne (bakterier og insekter) har satt i gang sitt arbeid.

Et større tre forsinker/holder tilbake ca. 70 000 liter vann i året gjennom svampvirkningen som oppstår i jorda under treet. Det er i første rekke samarbeidet mellom rotstedet og livet i bakken som hindrer at vannet renner vekk. Dette skaper grobunn for øvrig vegetasjon. Vann som ikke benyttes, filtreres og lagres i grunnvannet til utnyttelse i regnfattige perioder. Ca. 30 000 liter av denne vannmengden "pumpes" opp i treet i løpet av året. Blader som faller ned fra treet gir mat til bakterier, mark, biller og tusenbein m.m.

Er treet helt friskt, vil det holde vannkretsløpet i gang. Det vil bidra til rensing av luft, sørge for tilstrekkelig fuktighet på bakken og bidra til produksjon av gjødsel. En annen viktig faktor er at treet holder jordsmonnet fast. I dag vet man at snauhogging av skog, kan føre til flomkatastrofer fordi vegetasjonen som tidligere holdt på vannet, er fjernet.

Treet kan greie å rense en betydelig mengde skadelige stoffer fra kloakk, luft og jord. Den porøse jorda under

trærne bidrar til filtrering av vannet. Dersom treets "rensegrens" overskrides, kan resultatet bli katastrofalt. Vann renner raskere unna. Grunnvannet synker.

Dør trærne, kan man si at naturens likevekt er forstyrret. Det kompliserte samspillet mellom tre og vann forrykkes og konsekvensene kan bli dramatiske. Ødelagt jord, ødelagt grunnvann og mangel på drikkevann kan bli resultatet.

Det har vist seg at skogen er en regnmaker. I Midt-India førte nyplanting av 100 000 dekar skog til rundt 12%

øking av den årlige nedbørmengden. Til sammenligning har nedhogging av skog i deler av Etiopia ført til forlengelse av tørkeperioden. Også i vår del av verden fører tilbakegangen av skog med seg problemer; vannreservene minker, vi får erosjon og oversvømmelser øker i hyppighet.

Fortsettelse i neste nummer

Kilde: Fredric Vester, Vann = liv, Eiksten forlag.

TETTE AVLØP?
DOGNVAKT 23 16 50 00
Døgnvakt
● Høytrykkstaking
● TV-inspeksjon
● Graving og rehabilitering av vann- og avløpsrør
HØYTRYKKS KJEMPEN®
TT-TEKNIKK A/S
— en miljøbedrift
Ryensvingen 13, Postboks 133 Manglerud, 0612 Oslo

sparebanken
NOR
**Din nærbank i området
rundt Østensjøvannet**

Bankkontorer:

Bankkontor Oppsal
Østmarkveien 2
0687 OSLO
Telefon: 22 75 73 81
Telefax: 22 75 73 90

Bankkontor Manglerud
Manglerud Senter
0679 OSLO
Telefon: 22 75 73 61
Telefax: 22 75 73 70

Takk til våre sponsorer

Gullåren as
Manglerud senter Tlf. 22 26 15 46
Lambertseter senter Tlf. 22 28 04 74

K KREDITKASSEN
CHRISTIANIA BANK OG KREDITKASSE

Filial lambertseter

Langbølgen 7 - Tlf.: 22 28 03 24

Ryen Trafikksenter

Enebakk-
veien 135,
0680 Oslo
Tlf. 22 19 17 26
Fax: 22 68 14 81

**LAMBERTSETER
UR &
OPTIKK**

Synsundersøkelse
Briller • Kontaktlinser

**BERGERSEN
VANN og VARME a.s.**
Autorisert rørleggermester

Smedbergveien 5, 1187 Oslo, tlf. 22 29 47 36
fax: 22 28 63 99, org. nr: 946106232

Mitsubishi Motor Forum
ABILDSØ

Enebakkvn. 309 - Tlf. 23 03 20 00 - Fax. 23 03 20 01

**OPPSAL
UR-OPTIKK A/S**

• UR • BRILLER
• KONTAKTLINSER
SYNSPRØVE UTFØRES

Oppsal senter - Tlf. 22 26 50 94

**LAMBERTSETER
FOTO**

Tlf. 22 28 05 03
LAMBERTSETER SENTER

Data Dekor as på Ryen

Enebakkv. 129 Tlf.: 22 57 07 63 - E-mail: firmapost@datadekor.no

ELEKTRIKER
tjenesten as

Autorisert EI-entreprenør

Lambertseter senter - Tlf. 22 74 58 58 - Mob. tlf. 90 12 90 30

BØLER APOTEK

Mandag-Fredag 09.00-17.00
Lørdag 09.00-13.00

Bøler Senter, Bølerlia 2-4, 0691 Oslo - Tlf. 22 26 44 95

OPPSAL APOTEK

Mandag-Fredag 09.00-17.00
Lørdag 09.00-13.00

Haakon Tveters vei 94, 0686 Oslo - Tlf. 22 26 11 97

WRIGLEY Scandinavia AS

Selskapsmat

Tlf. 22 67 64 90

**BRUKS -
HUNDEN**

- alt i hundeutstyr

Vi ønsker våre to- og firbeinte
venner en GOD SOMMER!

Vi skreddersyr utstyr til
DIN HUND

Mandag-Fredag 11.00-18.00
Lørdag 11.00-16.00

Østensjøvn. 74, 0667 Oslo
v/Bryn Senter
Tlf. 22 27 69 99

Hans Furu

Løvsetfaret 118, 1188 Oslo

Tlf. 22 29 65 66 • Fax. 22 29 91 67 • Mobil: 94 34 12 18

T.M.Bergersen A.S.
Keramiske fliser

Butikk/utstilling

Åpningstider: Man-Fre: 08-17 • Tor: 08 - 19 • Lør: 10-14

Enebakkveien 123, Pb. 18 Simensbråten, 1107 Oslo. Tlf: 22 19 29 00

STATOIL

Service Østensjø

Låvevn. 70 - Tlf. 22 26 33 35

ØSTENSJØVANNETS KULTURFOND ER OPPLØST

18. juni 1990 ble "Stiftelsen Østensjøvannets kulturfond" opprettet.

Representanter fra Selskabet for Oslo Byes Vel, Foreningen til Norske Fortidsminners Bevaring, Oslo og Akershus avdeling, Verdens Naturfond, Akershus 4H og Østensjøvannets Venner deltok i stiftelsens styre. Formålet med stiftelsen var å arbeide for vern av bygningsmiljø og kulturlandskap innenfor grensene for skjøtselsplanen av 1979 for Østensjøvannet, og herunder en bruk av denne bygningsmassen som tok hensyn til og fremmet områdets enestående natur- og kulturverdier.

Herman Berger ble valgt til stiftelsens leder.

Det ble arrangert to store innsamlingsaksjoner i regi av ØVV. I pressemeldingen het det at pengene ville gå til "et fond til istandsetting av Abildø gård, eventuelt få opprettet en 4H-gård på Østensjø". De to innsamlingsaksjonene brakte drøye 300,000 kr. inn på stiftelsens konto. Kulturfondet ble medlem av innsamlingskontrollen slik at alt skulle gå korrekt for seg.

I sakspapirene vedr. utbyggingsplanene på Abildø gård, kunne man lese at stiftelsen ville forsøke å få gården pusset opp. Slik gikk det altså ikke.

Stiftelsen mottok også en lokal "pris" fra Bryn Lions på 50 000 kr. som var øremerket 4H -gård på Østensjø.

Brannfare på Østensjø gård.

Midt på 90-tallet mottok stiftelsen en søknad om økonomisk støtte fra "Sameiet Østensjø gård". Det var en godt begrunnet søknad om støtte til å skifte deler av det elektriske anlegget på gården. Brannfaren var overhengende. Stiftelsen svarte positivt, og bidro med 63 000 kr. for å redusere brannfaren.

Østensjø og Abildø gård på nye hender

Familien Solbakken kjøpte Østensjøgårdene. CESAR ble eiere av Abildø gård, og kulturfondet ble overflødig. Bryn Lions fikk tilbakebetalt midlene som var øremerket 4H-gård.

Den 6. januar 1999 ble Østensjøvannets kulturfond formelt oppløst.

"Kulturlandskapspleie i Oslo og Omland"

Foreningene som satt i stiftelsens styre var enig i at midlene ble overført til ØVV, og en fremforhandlet avtale med CESAR og 4H ble tatt med glede. I korthet går den ut på at 4Hs prosjekt "Kulturlandskapspleie i Oslo og Omland" (KOO) og Østensjøvannets Venner får kontorer i det gamle grisehuset/fjøset på Abildø gård. Dette huset restaureres gjennom midler CESAR/ØVV stiller til rådighet. 4Hs prosjekt tar seg av restaurering av det gamle hageanlegget og driver naturfaglig skjøtsel i Østensjøområdet etter avtale med "Park- og idrett"*. Derved har vi fått/vil vi få benyttet midlene til både Østensjø og Abildø gårder samt vedlikehold av kulturlandskapet rundt Østensjøvannet.

Herman Berger

Herman Berger har nedlagt en strålende jobb for Kulturfondet. Han har dessuten deltatt på flere møter med Fylkesmannen, Oslo kommune og Riksantikvaren gjennom de mange årene Kulturfondet og ØVV har eksistert. På grunn av sin lange erfaring fra justisdepartementet har han vært en god rådgiver også for ØVV i vårt maratonløp for å få vernet Østensjøområdet og gårdsanleggene.

*Les om avtalen mellom "Park- og idrett", KOO og ØVV et annet sted i bladet.

 Lambertseter blomster Lambertseter sentrum Tlf. 22 28 10 75 Fax. 22 28 10 78	Larsen & Lindberg as BIL- OG BREMSESERVICE BIL OG BREMSESERVICE Ryensvingen 13, 0680 Oslo Telefon 22 28 40 00
 Vern om Østensjøvannet - den uerstattelige arven	NARVESEN Mangelrud T-bane TIPPING, RIKSTOTO stortutvalg i LESESTOFF, VIDIO, KIOSKVARE

Småplukk

Veien som går fra fotgjengerovergangen i sydenden og opp til Østensjø gård (Valborgs vei) er en oldtidsvei. Den fortsetter bort Østensjø terrasse der veien ligger på flotte, eldgamle tørrmurer. En koselig spasertur om du har lyst.

Det er hele 13 gravhauger i nærheten av vannet. Klarer du å huske hvor de er? Redaktøren klarer det ikke, men skal komme med svaret i neste nummer.

Synes du det er bare hunn-stokkender ved vannet nå på sensommeren? Se en gang til. Det er forskjellige farger på nebbene for hun og han (gult), ellers ser de veldig like ut akkurat nå, mens «gutta» skifter fjær. De har en slags kamuflasjedrakt (eklipsedrakt) inntil de nye fjærene er vokst ut og de er fullt flyvedyktige igjen.

Det blir færre og færre halsringmerkede gjess å se. Om dere får øye på grågås eller kanadagås med stor ring rundt halsen, vær snill og noter nummeret, sted og dato og send info til postboksen eller epostadressen. Sothøna skal forsøke å få en rapport fra de prosjektansvarlige innen neste nummer.

Foreningen har dessverre mistet kontakten med mange medlemmer som har flyttet uten å sende oss informasjon om ny adresse. Kjenner dere noen som har vært medlemmer, men ikke lenger mottar Sothøna? Be dem om å kontakte oss om de vil ha fortsatt medlemskap.

Besøk distriktets oase!

Ett av Norges største hagesentre...
-en naturopplevelse for store og små!

- GODE TILBUD
- BEST KVALITET
- STØRST UTVALG

KOTENGs HAGESENTER

Gen. Ruges vei 107 - Tlf. 22 29 57 00

NYE INFORMASJONSPLAKATER VED ØSTENSJØVANNET

Med ØVV som initiativtaker og pådriver har det omsider kommet opp nye informasjonsplakater ved Østensjøvannet. Foreløpig er de satt opp ved vadedammen i nord, ved lekestativene og ved Langerudgarasjene. De nye plakatene har en lekker design og dyktige kunstnere har stått bak tegningene.

Ved vadedammen står det nå en plakat som beskriver vadefuglene det er størst sjanser for å se ved Østensjøvannet. De mest kjente fugleartene ved vannet har også fått sin plakat ved Langerudgarasjene. Den kjente dyretegner, kunstneren Viggo Ree har stått for motivene. Teksten er blitt til gjennom et samarbeid mellom Fylkesmannens miljøvern-avdeling og ØVV.

Planteplakaten henger ved lekeapparatene. Her har Annegi Eide tegnet både noen av de mest sjeldne og vanligste planter ved vannet. Botaniker og skribent i "Sothøna" gjennom mange år, Jan Wesenberg,

står bak tekstene. Jørn Areklett Omre har fotografert midtbildet på to av plakatene. Med andre ord står solid fagkunnskap bak informasjon og tegninger.

Barra A/S har ledet det praktiske arbeidet i prosessen. De har også bistått økonomisk sammen med Manglerud bydel, Østensjø Rotary og Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Miljøvern-avdelingen og betalt oppussing av plakatene. Johan Mollatt har gitt tavlene en siste finish før plakatene ble satt opp.

Det arbeides også med to informasjonsplakater til der Bryn Rotary,

Hydro Aluminium og Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Miljøvern-avdelingen, støtter produksjonen.

Plakatene er praktfulle. Det er produsert en del ekstra plakater slik at alle interesserte kan kjøpe dem ved henvendelse til foreningen. Prisen er 100 kr. pr. stk. for medlemmer og 120 kr.pr.stk. for ikke-medlemmer. Intekten av salget går til arbeidet naturfaglig skjøtsel av Østensjø-området.

ET HISTORISK SAMARBEIDSPROSJEKT MELLOM 4H, PARK- OG IDRETT OG ØVV

Østensjøvannets Venner og Park- og idrettsetaten har i lengre tid vært representert i styringsgruppa til 4Hs prosjekt - "Kulturlandskapspleie i Oslo og Omland"(KOO). Johan Mollatt har representert ØVV i gruppa.

Etter forespørsel fra ØVV, tilbød CESAR KOO å ha sitt tilholdsted på Abildsø. Dette har vist seg å være vellykket, og felleskontor for ØVV og KOO er underveis. Gjennom styringsgruppa var Park- og idrett orientert om hva som var under oppseiling, og på et møte på Abildsø gård der de nevnte organisasjoner var representert, var det god stemning og enighet om at et samarbeid skulle bli en realitet. Møtet ble fulgt opp av en befaring, der ØVV, Park- og idrettsetaten og KOO ble enige

om en arbeidsfordeling uten diskusjon. Forutsetningen var imidlertid at vi formaliserte enigheten og at etaten sa seg enig i skissen til arbeidsfordeling på høyt nivå.

KOO og ØVV skrev deretter en detaljert søknad basert på kart og arbeidsbeskrivelser om hva Park- og idrett skulle utføre og hva KOO skulle utføre.

Ikke lenge etter svarte Park- og idrett positivt på alle punkter!

Det finnes nå en historisk avtale mellom Park- og idrett, KOO og ØVV om naturfaglig skjøtsel av Østensjøområdet. Hovedpoenget er å få mest mulig ut av de midlene vi til sammen rår over.

Svein Valdem er prosjektansvarlig i "Kulturlandskapspleie i Oslo og Akershus".

Over tid vil 4H, CESAR og ØVV arbeide for å få denne stillingen permanent.

Avskrift av Revisjonsberetning for 1998

Vi har revidert årsoppgjøret for Østensjøvannets Venner for 1998 som viser et årsoverskudd på kr 58.080. Årsoppgjøret, som består av årsberetning, resultatregnskap og balanse er avgitt av foreningens styre.

Vår oppgave er å granske foreningens årsoppgjør, regnskaper og behandlingen av dets anliggender for øvrig.

Vi har utført revisjonen i henhold til gjeldende lover, forskrifter og god revisjonsskikk. Vi har gjennomført de revisjonshandlinger som vi har ansett nødvendige for å bekrefte at årsoppgjøret ikke inneholder vesentlige feil eller mangler. Vi har kontrollert utvalgte deler av grunnlagsmaterialet som underbygger regnskapspostene samt innhold og presentasjon i årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk har vi gjennomgått foreningens formuesforvaltning og interne kontroll.

Etter vår mening er årsoppgjøret gjort opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og foreningens vedtekter og gir et forsvarlig uttrykk for foreningens økonomiske stilling pr. 21. desember 1998 og for resultatet av virksomheten i regnskapsåret i overensstemmelse med god regnskapsskikk.

Oslo, 12. april 1999

NORAUDIT DA

(sign)

Jan Fr. Sønsteby
statsautorisert revisor

HÅNDVERKSBYGG AS

Tømrmester og Entreprenørforretning

MESTERHUS

Ryensvingen 9

0680 Oslo

Tlf. 22 57 84 60

**NYBYGG - TILBYGG
REHABILITERING**

**Malermester
Harald Askautrud A/S**

Tlf. 22 57 84 70 Faks 22 57 84 65

- ★ Inn- og utvendig malerarbeid
- ★ Tapetsering
- ★ Gulvbelegg
- ★ Konsulentbistand

Mobil

Harald Askautrud 901 13 570

Morten Davidsen 907 48 101

Kontoradresse:

Ryensvingen 9, 0680 OSLO

Malermester MLF

– fagkunnskap gir trygghet.

HØSTENS AKTIVITETER

Søndag 19. september 1999 13.00 - Zoologisk museum

Lysbildekåseri - Insektlivet ved Østensjøvannet

Lars Ove Hansen skal vise bilder og kåsere om insektene ved Østensjøvannet.

Søndag 3. oktober 1999 10.00 og 12.00 - ved broen i sydenden av Østensjøvannet

World Birdwatch

Første søndag i oktober hvert år, avholdes verdens fugletittedag. Det er da vanlig med ornitologiske omvisninger ved Østensjøvannet guidet av våre eminente venner fra Norsk Ornitologisk Forening. Fordelen med å ha slike flinke fuglefolk til omvisere er at vi vil få utpekt adskillig flere arter enn vi ante var tilstede ved vannet. Ta med kikkert og en varm, vanntett jakke.

Torsdag 14. oktober på Skullerudstua kl. 19.00

Ljanselva - en perle i nærmiljøet.

Tor Holtan Hartvig viser lysbilder og kåserer om Ljanselva som har et mangfoldig dyre- og planteliv i tillegg til en rekke gamle kulturminner. Foredragsholderen kjenner elva og dens omgivelser bedre enn de fleste. Han er også en kapasitet i miljøvernarbeidet i Oslo med en mangfoldig erfaringsbakgrunn. Vi anbefaler aftenen på det varmeste. Tor Holtan Hartvig er en ildsjel som står bak Miljøprosjekt Ljanselva. Han har dessuten tatt initiativ til samarbeidsprosjekt vedr. Oslos sju elver. Møt frem og bli kjent i nærmiljøet!

Torsdag 18. november på Skullerudstua kl. 19.00.

Insektlivet og fuglelivet ved Østensjøvannet.

Kvelden er delt i to.

Vi får en rapport om det rike insektlivet ved Østensjøvannet ved Morten Falch. Lars Ove Hansen har ledet den store insektundersøkelsen som er foretatt ved Østensjøvannet i 1997 - 98 finansiert av Østensjøvannets Venner. Han har laget en stor rapport som viser at Østensjøvannet har et enormt artsmangfold hva gjelder insekter. Sammen med Morten vil han vise lysbilder og legge fram resultatene av undersøkelsen.

Annen del av kvelden er viet fuglelivet. Svein Dale som vi kjenner godt fra før, vil gjennomgå siste års observasjoner ledsaget av gode bilder og faglig tunge kommentarer.

På denne kvelden vil du virkelig bli oppdatert om Østensjøvannets rike artsmangfold. Møt frem og bli kjent i nærmiljøet!

Takk til våre sponsorer

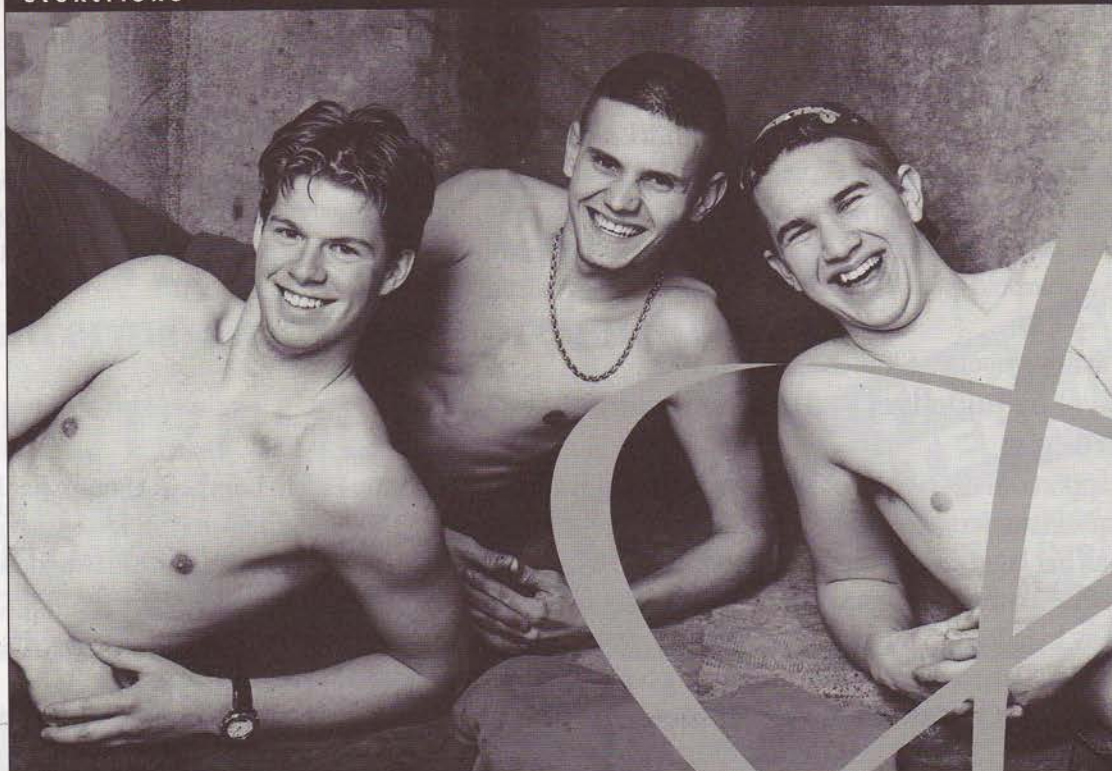
Kampen Antirustsenter SKEDSMOGT. 24-0655 OSLO 22 67 64 53 22 67 63 12	Tectyl MOT RUST Autorisert Tectyl Verksted
Lambertseter KRO Langbølgen 3 (Lambertseter sentrum) 1150 Oslo, tlf. 22 28 03 22	NYLAGET FISKEPUDDING og HJEMMELAGDE KOLJEKAKER hver dag man.-fre. 10.00-16.00 Stengt lørdag Storm B. Johnsen • Fisk og vilt Lambertseter kjøpesentrum - Tlf. 22 28 82 42

RAMM ANNE INNRAMMING Ekebergvn. 193 B 1162 OSLO Tlf. 22 74 26 88	 Krinkelkroken Kaffe - Te - Gaver Manglerud Senter Tlf. 22 26 55 53
---	---

ABILDSØ
elektriske

En sterk forbindelse...

Lærlingene ved Abildsø elektriske 1998

Sterkstrøm •	Lyd/bilde •
Svakstrøm •	El-takst •
Tele •	Prosjektering •
Data •	Alarm •
Brann •	

Meldinger fra ØVV

ØVV har pr. 1. juli 1999 mottatt følgende priser:

- Miljøvernprisen i Norge 1991 gitt av Conservation Foundation* i England.
- Kulturvernprisen i Norge 1991 gitt av Conservation Foundation* i England.
- Deltakelse i den europeiske miljøvernpris-finalen i Wien 1991 arrangert av Conservation Foundation.
- Lokal pris fra Bryn Lions i 1992.
- Venstres miljøvernpris i 1992 (delt med Frognerparkens Venner).
- «Nordiska förbundet för kulturlandskap»s hedersgave 1992.
- Finsefondets stipend** 1995. Tildelt NOF avd. Oslo og Akershus og ØVV)
- De Grønnes Pris for «Solidaritet med Naturen» 1997.

* Teknisk arrangør var Ford Motor, Norge.

** Norges desidert største naturvernpris på 100 000 kr. tildelt for rehabilitering av våtmark med tanke på vadefugl. Området ved nordenden av Østensjøvannet er et resultat av denne prisen.

Flere hjelpsomme sjeler?

Jan Christensen gjør en fremragende innsats med å få sponsorstøtte til utgivelse av Sothøna og foreningens almanakk.

Kunne DU tenke deg å hjelpe til?

Ring Tor Jacobsen, tlf. 22 95 20 20.

HUSK Å MELDE FLYTTING!

Vi mister dessverre kontakten med mange medlemmer som glemmer å melde flytting.

Vær så snill og husk oss når du skriver adresseendringskortene!

Følgende artikler fås kjøpt fra foreningen:

Erik Damsgaard, Luftfoto av Østensjøvannet

Medlemmer kr. 75,- Ikke-medlemmer kr. 100,-

Jørn Areklett Omre, Høstflukt – Østensjøvannet

Bildet har vunnet 1. pris i fotokonkurranse. Takket være gunstig pris fra trykkeriet har vi følgende tilbud:
Medlemmer kr. 50,- Ikke-medlemmer kr. 75,-

3 ulike plakater: Plantelivet, Fugler, Vadefugl

Plakatene er de samme som er oppsatt på opplysningsstavlene ved vannet (se artikkel annet sted i bladet).
Medlemmer kr. 100,- Ikke-medlemmer kr. 120,-

Postkort

Tilbud: 5 ulike postkort

Almanakk

Sothøna

Klistremerker

Hefte om Østensjøvannet

Medlemsnål

Nye T-skjorter: Medlemmer

Ikke-medlemmer

kr. 5,-

kr. 20,-

kr. 35,-

kr. 30,-

kr. 10,-

kr. 15,-

kr. 25,-

kr. 100,-

kr. 120,-

Luftfoto, høstflukt og postkort selges i Langerud blomsterbutikk, samt på Oppsal og Bøler bibliotek.

**Send postgiro med bestilling og mottakers navn og adresse, og vi leverer på døren innen en måned.
Foreningens postgiro kontonummer er 0801.273.1826.**

C

TO. SVANER SOM VAR FORSØLA

